

Ольга ПОПОВА,
кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри початкової освіти
Бердянського державного педагогічного університету
poi2009bat@ukr.net

Анжеліка ЛЕСИК,
кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри педагогіки
Бердянського державного педагогічного університету
as_lesyk@ukr.net

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНА МОДЕЛЬ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Трансформаційні процеси в освіті, зумовлені викликами цифрової епохи, пандемією та воєнним станом, актуалізують потребу в гнучких і стійких освітніх моделях. Змішане навчання – це не лише вимушений компроміс, а й інноваційний підхід, який відповідає принципам Концепції Нової української школи (особистісно-орієнтованість, розвиток компетентностей, педагогіка партнерства). У поєднанні онлайн- та офлайн-форм навчання вбачаємо потенціал для активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, індивідуалізації навчання та формування цифрової грамотності.

Питання впровадження змішаного навчання розглядають такі науковці, як Н. Морзе, Ю. Тріус, М. Згуровський, С. Шевчук, Т. Яценко та ін. На міжнародному рівні концепцію blended learning досліджують Ч. Грем, Е. Бонк, А. Гордон. Однак проблема ефективного застосування змішаного навчання в початковій школі в контексті реалізації ідей Концепції НУШ потребує подальшого теоретичного осмислення та практичної апробації.

Мета дослідження – проаналізувати можливості та переваги змішаного навчання як інноваційної моделі, що сприяє реалізації цілей і завдань Нової української школи.

Змішане навчання – це організація освітнього процесу, за якої частина матеріалу подається в електронному середовищі (асинхронно або синхронно), а інша частина – під час безпосереднього спілкування [3]. У початковій школі така модель дозволяє поєднати традиційне викладання із цифровими інструментами: інтерактивними презентаціями, онлайн-завданнями, освітніми іграми, відеоуроками тощо. Цей підхід також сприяє формуванню в молодших школярів навичок самонавчання, планування часу, комунікації в цифровому середовищі [4]. На відміну від суто дистанційного навчання, змішаний формат зберігає живий контакт між учителем і здобувачами, дозволяє оперативно реагувати на труднощі в засвоєнні знань [1].

Важливо визначити переваги змішаного навчання: формування цифрової та інформаційної компетентностей; індивідуалізація та диференціація навчання; розвиток самостійності та відповідальності в учнів; збереження безперервності навчання в умовах непередбачуваних ситуацій (карантин, тривога, дистанція); можливість реалізовувати проєктну, дослідницьку, ігрову діяльність; активізація мотивації через використання знайомих і привабливих цифрових ресурсів [5].

Узагальнивши теоретичний матеріал, спробуємо навести приклади практичного впровадження змішаного навчання в початковій школі. Так, на уроках української мови вчитель організовує тренування орфографічних та граматичних навичок за допомогою

Google Forms із автоматичним зворотним зв'язком. Учень бачить результат і має можливість виправити помилки. Наприклад, з математики використовується платформа «На урок» для онлайн-тестування після опанування молодшими школярами теми «Множення і ділення в межах 1000». Це дозволяє вчителю швидко оцінити рівень засвоєння матеріалу та сформулювати індивідуальні домашні завдання.

У рамках освітнього проекту «Мое довкілля» (інтегрований курс «Я досліджую світ») здобувачі створюють фотозвіти про чистоту шкільного подвір'я, публікують їх у спільному онлайн-документі Google Docs і обговорюють ідеї екологічних ініціатив.

Під час уроків літературного читання застосовується модель «перевернутого класу»: вдома учні слухають або читають короткий твір (з аудіофайла чи інтерактивного підручника), а на уроці аналізують його зміст, характери персонажів, дискутують.

Для розвитку мовленнєвих умінь молодших школярів проводяться мінізасідання онлайн-клубів читання: готують коротке відео з розповіддю про улюблену книгу (записане на планшеті чи смартфоні), яке переглядається та обговорюється на уроці.

Усі ці приклади відповідають ключовим ідеям НУШ: учень – активний учасник освітнього процесу; вчитель – фасилітатор; середовище – відкрите, технологічне, партнерське.

Результати опитування серед учителів початкових класів засвідчили, що 86 % з-поміж них вважають змішане навчання ефективним у сучасних умовах, однак наголошують на потребі методичного супроводу та технічного забезпечення.

Найбільш часто визначалися педагогами такі виклики, які виникають під час впровадження змішаного навчання: недостатній рівень цифрової компетентності окремих учителів; обмежені технічні ресурси родин (відсутність пристроїв або стабільного Інтернету); потреба у якісному навчальному контенті, адаптованому для молодших школярів; навантаження на вчителя, пов'язане з підготовкою матеріалів у двох форматах.

Попри це, за наявності підтримки з боку адміністрації школи, методистів, батьків та самої освітньої спільноти, модель змішаного навчання має всі шанси стати стандартом нової якості початкової освіти.

Отже, змішане навчання – це не просто поєднання технологій і традицій, а педагогічно обґрунтована модель, яка забезпечує ефективну реалізацію ключових положень Концепції НУШ [2]. Воно дозволяє розширити освітнє середовище, зробити навчання гнучким, адаптивним і доступним. У процесі реалізації цієї моделі формуються не лише предметні знання, а й ключові компетентності: уміння вчитися впродовж життя, комунікація державною мовою, ініціативність, критичне мислення та технологічна грамотність. Змішане навчання – це не «реакція на кризу», а стратегія майбутнього, яка відповідає сучасним викликам і потребам учня XXI століття.

Список використаних джерел

1. Морзе Н. В., Кузьмінська О. Г. *Організація змішаного навчання: теорія і практика*. Київ: Педагогічна думка, 2021.
2. Новосельцева Л. І. *Змішане навчання: світовий досвід і українська практика*. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті. 2020. № 3. С. 4-10.
3. Грем Ч. *Змішане навчання: теорія, практика, перспективи*. Київ: Освіта, 2019.
4. *Концепція Нової української школи*. RTL: <https://mon.gov.ua>
5. Яценко Т. *Сучасні освітні технології в умовах реформування початкової освіти*. Початкова школа. 2022. № 4. С. 3-6.